

Το πρώτο άρθρο του σημερινού τεύχους της ΟΥΤΟΠΙΑΣ αναφέρεται στο πρόβλημα της κοινωνικής ασφάλισης. Το δεύτερο στις αλλαγές που συντελούνται στον αγροτικό-επισιτιστικό τομέα. Τα δύο αυτά κείμενα φωτίζουν δυο πλευρές μιας γενικότερης διαδικασίας αναδιαρθρώσεων στον παραγωγικό τομέα και αλλαγών στις κοινωνικές σχέσεις που χαρακτηρίζουν τη σημερινή φάση αναδιάρθρωσης του καπιταλισμού στο όνομα της ανάπτυξης, με μέσο το γενικευμένο ανταγωνισμό και σε βάρος της εργατικής τάξης και γενικότερα των λαών του πλανήτη.

Πράγματι, αυτό που παρατηρούμε σήμερα είναι μια χιονοστιβάδα αναδιαρθρώσεων, συγχωνεύσεων, εξαγορών, κλεισίματος γιγαντιαίων επιχειρήσεων, με συνολικό αποτέλεσμα τη δημιουργία νέων γιγάντων που θα επιβάλλουν τα συμφέροντά και τη θέλησή τους στην παγκόσμια οικονομία. Γίγαντες της χημικής, της φαρμακευτικής βιομηχανίας, της αεροναυπηγικής, της βιομηχανίας αυτοκινήτων κ.λπ. πουλιούνται, συγχωνεύονται, εξαγοράζονται, με στόχο να επιβιώσουν μέσα στο γενικευμένο και ανεξέλεγκτο ανταγωνισμό και να συντρίψουν τους λιγότερο ικανούς αντιπάλους τους. Από κοντά το τραπεζικό κεφάλαιο, όπου οι εξελίξεις έχουν πράγματι τη μορφή χιονοστιβάδας. Ένα και μόνο παράδειγμα: Η Ντόιτσε Μπανκ αγόρασε την αμερικανική Μπάνκερς Τραστ έναντι 10,1 δισ. δολαρίων. Έτσι δημιουργήθηκε η μεγαλύτερα τράπεζα στον κόσμο. Και έπεται συνέχεια. Η χώρα μας, εξάλλου, δεν υστερεί σ' αυτή την κούρσα του τραπεζικού κεφαλαίου με ιδιωτικοποιήσεις, συγχωνεύσεις και εξαγορές.

Αλλά οι συγχωνεύσεις κ.λπ. συνεπάγονται τις απολύσεις. Εκατοντάδες χιλιάδες εργαζόμενοι πετιούνται κάθε μήνα στο δρόμο. Η ανεργία στην «αναπτυνόμενη» Ευρώπη, καθώς και στην Αμερική, ξεπερνά το 10%. Και όποιος χάσει τη δουλειά του, δύσκολα βρίσκει νέα απασχόληση, όπως χαρακτηριστικά φανερώνει η συνεχής αύξηση των ανέργων μακράς διαρκείας, καθώς και των μόνιμα πλέον ανέργων. Η σημερινή «μεταμοντέρνα» βαρβαρότητα χαρακτηρίζεται από την κατακόρυφη αύξηση της αθλιότητας μέσα στον αυξανόμενο κοινωνικό πλούτο, από την αβεβαιότητα και το άγχος που ενδημεί πλέον στον κόσμο της εργασίας, από το γεγονός ότι ο εργαζόμενος γίνεται όλο και περισσότερο μέσο για τη δημιουργία υπεραξίας, έμβια μηχανή που πετιέται στα άχρηστα χωρίς έλεος, σε μια κοινωνία όπου έχει καθολικευτεί το «άνθρωπος προς άνθρωπο λύκος».

Και οι ιδεολόγοι του καπιταλισμού, δεξιοί ή «σοσιαλιστές», μιλούν χωρίς ντροπή για ανάπτυξη, παγκοσμιοποίηση, πρόοδο, χωρίς να βλέπουν τον ταξικό χαρακτήρα αυτών των εννοιών, χωρίς να θέλουν να δουν ότι κάθε πρόοδος στον τομέα της τεχνολογίας συνιστά, όπως έγραφε ο Μαρκξ, θεομηνία για τον παραγωγό. Πρόοδος σε βάρος των δύο μόνιμων πηγών του πλούτου (της γης και του ανθρώπου). Παγκοσμιοποίηση, δηλαδή παγκοσμιοποίηση των ανταγωνισμών, ληστρική-επιστημονική εκμετάλλευση του προλεταριάτου των βιομηχανικών χωρών, των πρώτων υλών και της εργατικής δύναμης του Τρίτου Κόσμου, σαρωτική επέλαση των νέων, απρόσωπων μορφών ζωής και του βιομηχανοποιημένου πολιτισμού. Παγκοσμιοποίηση του παραιοτικού χρηματιστικού κεφαλαίου —καθημερινά παίζονται στα χρηματιστήρια τρισεκατομμύρια δολάρια. Παγκοσμιοποίηση της μαφίας (ναρκωτικά, δουλεμπόριο, λαθρεμπόριο όπλων,

πορνεία, ξέπλημα βρώμικου χρήματος κ.λπ., κ.λπ.). Μόνο από τις δραστηριότητες της μαφίας ξεπλένονται το χρόνο 1,5 τρισεκατομμύρια δολάρια «βρώμικου» χρήματος.

Και η Ελλάδα του «σοσιαλιστικού» εκσυγχρονισμού; Μόνο το Νοέμβριο, κατά τον ΟΑΕΔ, 54.000 απολύσεις. Τον Οκτώβριο, 290.000 άνεργοι. Πάνω από 2 εκατομμύρια Έλληνες κάτω από το όριο φτώχειας. Αντίστοιχα, αύξηση των ναρκωτικών και του εγκλήματος, που επιχειρείται να αντιμετωπιστεί με την ενίσχυση των κατασταλτικών μηχανισμών και όχι με την αντιμετώπιση της αμάθειας, της ανεργίας και της καταστροφής των κοινωνικών σχέσεων.

Συνολικά στο σημερινό κόσμο της γενικευμένης συγκρουσιακότητας, των πλανητικών ανταγωνισμών, η όποια δημοκρατία συνεχώς συρρικνώνεται. Τα κοινοβούλια γίνονται όλο και περισσότερο διακοσμητικά, δοθέντος ότι οι μεγάλες αποφάσεις λαμβάνονται έξω απ' αυτά, ενώ η γενικευμένη δυσανεμία και τα απειλητικά προβλήματα αντιμετωπίζονται με τα μέσα της αστυνομίας. Ήδη στις ΗΠΑ, αλλά και στην Ευρώπη, παρακολουθούνται τηλέφωνα, fax, κινητά, e-mail, ενώ οι Αμερικανοί έχουν κατασκευάσει δορυφορικό σύστημα παρακολούθησης. Μόνο το σύστημα που έστησαν στη Μ. Βρετανία επιτρέπει την παρακολούθηση περίπου 3 εκατομμυρίων συνδιαλέξεων σε ολόκληρο τον πλανήτη. Και η «ουμανιστική» Ευρωπαϊκή Ένωση δεν αρκείται στην παρακολούθηση που προβλέπει η συμφωνία του Σένγκεν. Η Ευρωπαϊκή Ένωση, σύμφωνα με υπάρχουσες πληροφορίες, θα επιτρέψει την κατασκευή δορυφορικού συστήματος παρακολούθησης συνδιαλέξεων μέσω τηλεφώνων και Ίντερνετ.

Ομορφος κόσμος! Τα υπόλοιπα άρθρα του σημερινού τείχους αναφέρονται σε άλλες όψεις και πραγματικότητες της «μεταμοντέρνας» κοινωνίας μας. Ο Σ. Σταυρίδης διερευνά τις σχέσεις πόλης και φασισμού. Ο Θ. Αλεξίου αναλύει κριτικά τους μύθους της πολυπολιτισμικότητας. Ο Σ. Πατσάλιδης διερευνά το φαινόμενο του τουρισμού σε σχέση με τα φεστιβάλ κ.λπ. Από μια συνολικότερη οπτική, ο Κ. Πρέβε επανέρχεται στο πρόβλημα του λεγόμενου μεταμοντέρνου. Τέλος, οι Π. Παυλίδης και Β. Φούσκας αναφέρονται σε περισσότερο «κλασικά» θέματα της μαρξιστικής θεωρίας: στις παιδαγωγικές απόψεις του Μακάρενκο, ο πρώτος, και στην γραμμιστική έννοια της ηγεμονίας, ο δεύτερος.

Στο σημερινό τείχος περιλαμβάνονται επίσης επίκαιρα κείμενα για το ρατσισμό, τη σημερινή εκπαιδευτική μεταρρύθμιση και τον κοινωνικό δαρβινισμό. Επίσης ένα άρθρο για τις αντιφάσεις στη σημερινή Κούβα, ένα σημείωμα για την υποδοχή του νομπελίστα Αμάτσια Σεν από την «επίσημη» Ελλάδα και μια άποψη για τα προγράμματα Σπουδών Επιλογής (ΠΣΕ).

Καλλιτεχνική επιμέλεια Μαρία Κοκκίνου. Σχέδια και εξώφυλλο Έλλη-Μαρία Κομνηνού.

Σχεδιάζω, έτσι που το σχέδιό μου νά διαβάζεται, μια που αποτελείται από το αλφάβητο των αντιθέσεων, των γραμμών, των σχημάτων και των τόνων. Επειδή εκείνο που με απασχολεί είναι οι ανθρώπινες αξίες και το πρόβλημα της επικοινωνίας των ανθρώπων μεταξύ τους, μου αρέσει να σχεδιάζω ζώντας ανάμεσά τους και έχοντας άμεση επαφή με τη δική τους ζωή, που γίνεται και δική μου.

Έλλη-Μαρία Κομνηνού